

Het PSV-stadion in het hart van Eindhoven.

FOTO RAYMOND BUTTING - DE VOLKSKRANT

PSV de eeuwige derde

De nieuwe directeur van het Stedelijk Museum in Amsterdam, begint onmiddellijk en geheel spontaan het clublied op te dreunen.

Voor Rood-Wit gezongen
Vol manlijke kracht
Een lied met ons allen
Want eendracht maakt macht.
En de rest ken ik ook uit mijn hoofd', zegt Hans van Beers, oud-directeur van de VPRO, tot 1 juni netcoördinator van Nederland 3 en supporter van PSV. Hij woont al 22 jaar in Amsterdam.

Maar, vol overtuiging van een verwijzing naar al dan niet bekende Nederlanders die plotseling, en altijd in een succesrijke periode, Ajax- of Feyenoord-supporter zijn geworden: 'Ik vind dat je je hele leven lang supporter moet blijven van de club uit je jeugd.'

Hoe beter de resultaten van PSV, hoe groter het feest, maandagochtend op de gangen in Hilversum. 'PSV-supporters worden in dit deel van het land toch wat meerzwaar bekeken.' Nee, zegt Van Beers, dat raakt hem niet. Een imago-probleem? Is de Provinciale Sport Vereniging, zoals deze krant ooit smalend schreef, slechts wereldberoemd in Eindhoven?

'Ik ga ermee om zoals Theo Maessen dat doet: ik weet heel goed dat PSV een provinciale club was en altijd zal blijven. En dat vind ik eigenlijk wel charmant. Liever het provinciale dan het geklitte van de clubs uit de Randstad. PSV is gemeenschappelijk, op het lullige af. En dat is goed, daar moet je met zelfspot naar kijken.'

De NOS beschikt over twee vaste plaatsen voor de thuiswedstrijden van PSV, 'eretribune, met eten en drinken erbij en je zit naast Willy van der Kuilen, maar er wil nooit iemand van de NOS mee. Nôdêit. Ik heb al heel wat Brabantse vrienden gelukkig kunnen maken.'

De 'Provinciale Sport Vereniging', zoals ooit smalend werd geschreven, slechts wereldberoemd in Eindhoven? 'De directie van Philips is niet voor niets vanuit Eindhoven naar Amsterdam verhuisd', zegt sportmarketing-deskundige Frank van de Wall Bake. Toch is 'Simply the Best' van Tina Turner tegenwoordig de huistune. Door Robert Misset en Paul Onkenhout

Sinds de jaren zeventig maakt PSV definitief deel uit van de Nederlandse topdrie. Onderhuids is het echter altijd blijven broeien in Oost-Brabant, het achterland van de club. De schaduw van Ajax en Feyenoord is lang en jaloersmakend groot. Het hoegbeeld Van der Kuilen, clubtopscorer aller tijden en tegenwoordig spitsentrainer bij PSV, ondervond in 1976 zijn geringere status in het Nederlands elftal, waar Johan Cruyff de dienst uitmaakte.

'In die periode deed PSV niet onder voor Ajax, maar tegen zes of zeven Ajaxleden in Oranje konden doelman Jan van Beveren en ik niet op. Onze visie werd geëeld door bondscoach George Knobbe, tot Cruyff zich in Zeist meldde. Toen liet hij ons vallen. Natuurlijk was Johan de beste, daarom hebben we het clubbelang

laten prevaleren. Ik kijk zonder rancune terug, maar die beslissing heeft me wel dertig tot veertig interlands gekost.'

Negen maal werd PSV sinds 1986 kampioen van Nederland. In 1988 werd de Europa Cup voor landskampioenen gewonnen. (Met vijf gelijke spelen in de laatste vijf wedstrijden, wordt dan cyrisch gezegd buiten de provincie.) Feyenoord, morgen de tegenstander in Rotterdam, stelde er in die periode twee landstitels tegenover Ajax zes.

Van Beers, met zelfspot: 'We hebben ons ingekocht.'

Toen Kees Ploegsma in 1979 als manager werd aangesteld, kreeg hij van de Philips-top het advies 'niet te poenerig' over te komen. Dat lukte hem wel, maar de club niet; die kocht landstittels, heette het buiten Eindhoven.

Oud-speler Stan Valckx: 'Bij Ajax heeft de jeugd steeds een kans gekregen, ook bij Feyenoord breken de laatste jaren jonge spelers door. PSV had altijd wel een zak met geld staan om elders versterkingen te halen. Coach Hiddink onderschrijft het belang van een goede jeugdopleiding, maar hij heeft met een erfenis te maken. Bij PSV dienen zich veel te weinig talenten aan. Het tweede elftal is als tweede of derde van anderen geïndigd, dat zegt genoeg.'

PSV heeft de zeventiende landstitel binnen bereik. Maar een landelijke doorbraak? Frank van de Wall Bake, sportmarketing-deskundige: 'De directie van Philips is niet voor niets vanuit Eindhoven naar Amsterdam verhuisd.'

Eindhoven, altijd maar weer Eindhoven, een betrekkelijke jonge stad zonder-grote geschiedenis en met ongeveer 200 duizend inwoners aanmerkelijk kleiner dan Amsterdam (735 duizend) en Rotterdam (bijna 600 duizend).

Van de Wall Bake: 'Ik vind PSV de beste geleide club van Nederland. Met de driehoek Van Raaij/Arnesen/Hiddink kan niet zelfs niet beter. Maar ook al worden ze *lig* keer kampioen van Nederland, PSV maakt nooit uit de schaduw van Ajax en Feyenoord. PSV worstelt met zijn imago en dat heeft alles te maken met Eindhoven. Eindhoven zal altijd worden beschouwd als een provincie-stad en dat geeft PSV een provinciaal imago. Daar komen ze in nooit meer van af.'

Oud-manager Ploegsma: 'Een imago-probleem? Van de Wall Bake kletst uit zijn nek. Kom Ajax en Feyenoord dan niet uit een provincie?'

Het is een gevoelig onderwerp, in Eindhoven en omgeving. De voorganger van Ploegsma, de legendarische manager Ben van Gelder (die zichzelf overigens in het geheel niet legendarisch

vindt), reageert kortaf. 'U stelt rare vragen. Ajax en Feyenoord zijn alleen populairder omdat in die regio's meer mensen wonen dan in de onze.'

Berustend stelt Ger van Osch, voorzitter van de supportersvereniging, vast dat PSV nooit tegen Ajax en Feyenoord op kan. De geregistreerde aanhang van PSV groeide de afgelopen tien jaar van 2500 naar 14 duizend. Trots vertelt Van Osch dat de club tegenwoordig voor thuiswedstrijden bussen laat rijden vanuit Arnhem en Woerden. Ajax heeft een supportersclub met 65 duizend leden, Feyenoord telt 30 duizend leden.

Achtduizend PSV-supporters wonen buiten de regio die wordt begrensd door Weert, Tilburg, Helmond en Den Bosch. Dus relatie, aldus Van Osch, heeft PSV buiten de eigen kring net zoveel supporters als Ajax en Feyenoord. Relatief wel, ja.

Cees van Nieuwenhuizen, adviseur van sponsor Nike: 'Shirts van Manchester United worden wereldwijd verkocht. De interesse voor shirts van Van Bommel of Kezman beperkt zich tot de regio Eindhoven.'

PSV-supporter Frits Spits constateert juist dat 'het minderwaardigheidscomplex' is verdwenen. 'Vroeger had PSV iets knetterigs, maar die tijd is voorbij, vooral dankzij de sportieve prestaties. Ik hoop me als PSV-supporter in het westen niet meer te verdedigen. Vroeger wel. *Hee provinciale*, zeiden ze als ik de studio binnenliep. Maar met de resultaten in je achterhoofd kun je goed terugpeten. En dat doe ik dan ook.'

Ploegsma en oud-voorzitter Jacques Ruts schetsen, vanuit een historisch perspectief, de rol van PSV als pionier en innovator. Ze wijzen op de verbouwing van het stadion tot een verward en comfortabel paleis met televisieschermen, entertainment en catering, waar destijds in Amsterdam en Rotterdam jaloers naar werd ge-

keken; op de kostbare en opzienbarende transfers van spelers als Gullit, Lerby, Ronaldo en Romario en diverse Ajaxleden; op de marketing, de hechte relatie die met sponsors werd opgebouwd en op de manier waarop Harry van Raaij de club leidt.

Ploegsma: 'Zeker in bestuurlijk opzicht is PSV in Nederland trendsetter geweest. Van Raaij is een pionier met zijn ideeën over een Europese competitie. Het is typisch Nederlands om die man als een lachertje af te schieten, maar ik ben ervan overtuigd dat hij gelijk zal krijgen.'

Sportcommentator Pieter Verhoogt van KPMG BEA deelt die mening. 'PSV is Nederland ontgroeid', zegt hij. 'Dit seizoen vormt toch het beste bewijs dat de topdrie zich moet afscheiden van de rest? Een

'Directie van Philips niet voor niets naar Amsterdam verhuisd'

Europese competitie valt niet tegen te houden, al maakt Van Raaij die niet meer mee als voorzitter van PSV.'

Verhoogt is PSV-supporter, dat scheelt misschien. Zacht gezegd wordt in Nederland sceptisch gereageerd als Van Raaij weer eens verklaart dat de toekomst van PSV niet in Nederland, maar in het buitenland ligt.

Van de Wall Bake: 'Van Raaij mag blijven dromen van een Euro League, ik geloof er niet in. De markt zit niet te wachten op PSV-Motherwell. Geen enkel tv-station zal daar geld in willen steken. Het verhaal over die Euro League camoufleert de frustraties bij PSV over de mislukkingen in de Champions League.'

Weér dat gebrek aan waardering en erkenning, behalve in ei-

gen kring. De media spelen een dubieuze rol in de beeldvorming van PSV, meent Ploegsma. 'Ik heb wel eens het idee dat bij de NOS vooral Ajax- en Feyenoord-supporters werken.' Zijn toevoeging getuigt van het zelfbewustzijn dat de club sinds de tweede helft van de jaren tachtig kenmerkt: 'Maar daar moet PSV zich niet druk om maken.'

De huistune van PSV is dan ook *Simply the Best*, van Tina Turner. Daar is over nagedacht. PSV is de schamele voorbij en zelfverzekerd, is de bodschapp. Jacques Ruts, de man die van 1983 tot 1993 voorzitter was, drookbrak naar eigen zeggen de clubcultuur. 'PSV was te veel naar binnen gekeerd. Ik wilde meer durf; zeggen waar het op staat en nergens voor wiplopen.'

Wat scheide, geeft Ruts toe, is dat hij van oorsprong geen Brabander is, maar een Rotterdammer. 'PSV was bescheiden en daar heb ik tegen gevochten.'

Zorgvuldig heeft PSV gebouwd aan een ander imago. In die strategie past de verbintenis met Nike, het sportmerk dat zo graag promoveert. Het is een wonderlijke combinatie, op het eerste gezicht.

Van de Wall Bake: 'Nike past beter bij Ajax, met zijn jonge, brutale jokers, dan bij het meer zakelijk ingestelde PSV. Zonder het te kunnen bewijzen, durf ik te beweren dat PSV voor Nike de tweede keuze was. Maar toen Nike zich in de jaren negentig aan een Nederlandse club wilde verbinden, was Ajax niet beschikbaar.'

Onzin, zegt Cees van Nieuwenhuizen, de man die beide partijen destijds bij elkaar bracht en tegenwoordig onder meer adviseur is van Nike én van PSV-trainer Guus Hiddink. 'Van den Wall Bake heeft een vreemde kronkel in zijn hoofd, want Nike heeft juist bewust gekozen voor PSV. Het bedrijf had vooral in Amerika een brutaal, vierkerig imago. Dat paste goed bij het basketbal en het ten-

nis. In het Europese voetbal gelden andere wetten. Daarvoor moesten we ons juist een serieus imago aanmeten, met een frivoole tintje.'

Het contract is onlangs verlengd, met vijf jaar. Het gaat om een 'megas-miljoenen' bedrag', hoewel PSV in Europa in de tweede klasse zit, aldus Van Nieuwenhuizen. Daar staat volgens hem veel tegenover, zoals de innige relatie en samenwerking met Philips.

'Philips levert de technologische kennis en de *product innovation*, wij zijn sterker op marketinggebied. We hebben gezamenlijk al een mini-walkman op de markt gebracht en er zitten nog meer producten in de pijplijn. Dat marktsegment hadden we nooit kunnen opbouwen bij Ajax of Feyenoord.'

Expansie is het motto geworden bij PSV. De konst van trainer Guus Hiddink betekende een riantie entree van Philips op de Koreaanse markt. Maar toen ik hem voorhoed, hoe veel deuren Hiddink kon openen, zei hij: 'Ach, dat zal toch wel me vallen?' De beelden van het WK waren blijkbaar aan hem voorbij gegaan.

'Het prijkaartje dat Philips aan een overeenkomst met Hiddink wilde verbinden, stond in geen verhouding met de contracten die Guus met Koreaanse bedrijven heeft afgesloten. Daarom zal je Hiddink niet in een commercial voor Philips zien optreden met een scheersapparaat in zijn hand. Maar als het om voetbalzaken gaat, zit Philips met Hiddink voor een dubbelrol op de eerste rang.'

Voor spelers is PSV altijd een aantrekkelijke club geweest, vanwege de salarissen natuurlijk, maar ook vanwege het werkritme. De aanwezigheid - niet te verwarren overigens met een gebrek aan professionalisme - is een machtig wapen geworden en heeft een grote zaigkracht.

Van Beers: 'Wie leggen er bij PSV de meeste doplinten in? Dillen, Van der Kuilen, Romario, Kieft, Ronaldo, Nijis, Van Nistelrooy, Kezman. De top! Dat is 60k PSV, koopmanschap en boerenstijfheid.'

Eindhoven heeft ook voordelen, zegt Valckx, behalve oud-speler een gerenommeerd 'bierdrinker'. 'Het leven is hier gemeenschappelijk, bij PSV kan een speler nog zichzelf zijn. Je hoeft geen poppenkast te spelen, zoals in Amsterdam en Rotterdam, waar de joeset nadrukkelijk aanwezig is. In Eindhoven reageren de mensen gematigder.'

Het nadeel van het voordeel, volgens Valckx: 'Het is geen toeval dat PSV al acht jaar lang sneuvelt in de eerste ronde van de Champions League. Dat is het dilemma van de club: de speler wordt gekoesterd, maar hij leert niet te overleven. Op cruciale momenten is PSV niet meedogenloos genoeg. Ik vrees dat het ook volgend seizoen weer moeilijk wordt in de Champions League.'

Vooroordelen bevestigd? Van Beers: 'Nou en? PSV, tel uw zegeningen!'

VK
17/5/03